Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/2153

29.9.2026

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2026/2153,

28. september 2026,

millega võimaldatakse Slovakkial anda kultuuripärandi kaitse eesmärgil luba etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile

(teatavaks tehtud numbri C(2026) 6723 all)

(Ainult slovakikeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrust (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist, ([1]) eriti selle artikli 55 lõiget 3,

olles konsulteerinud alalise biotsiidikomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Etüleenoksiid, mis kuulub määruse (EL) nr 528/2012 V lisas määratletud tooteliiki 2 (desinfektsioonivahendid ja algitsiidid, mis ei ole mõeldud otseseks kasutamiseks inimeste või loomade puhul), lisati kõnealuses määruses osutatud tööprogrammi, milles käsitletakse kõigi biotsiidides sisalduvate olemasolevate toimeainete süstemaatilist läbivaatamist, nagu on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 1062/2014 ([2]) II lisas. Taotlus etüleenoksiidi heakskiitmiseks tooteliiki 2 kuuluva tootena esitati 1. detsembril 2009.

(2) Komisjoni rakendusotsuses (EL) 2025/1074 ([3]) leiti, et heakskiitmise taotluses esitatud tüüpiline toode ei kuulu määruse (EL) nr 528/2012 kohaldamisalasse ning seetõttu on asjakohane jätta toimeaine etüleenoksiidi kasutamine tooteliiki 2 kuuluvates biotsiidides heaks kiitmata.

(3) Vastavalt määruse (EL) nr 528/2012 artikli 55 lõikele 3 esitas Slovakkia 9. detsembril 2025 komisjonile taotluse erandi tegemiseks kõnealuse määruse artikli 19 lõike 1 punktist a ning palus luba anda kultuuripärandi, sealhulgas arhiivipärandi kaitse eesmärgil luba etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile.

(4) Slovakkia esitatud teabe kohaselt on etüleenoksiidi kasutamine oluline arhiivide ja muude kultuuripärandi objektide kaitsmiseks, kuna see näib olevat ainus tõhus meetod tõrjuda mitmesuguseid kahjulikke organisme, mis võivad selliseid objekte ohustada. Mikrobioloogiline saastumine on üks suurimaid riskitegureid, mis ohustab teatavaid kultuuripärandi objekte. Bioloogiline saastumine on materjalidele kahjulik, sest mõjutab materjali läbinisti, selle tulemusena väheneb materjali tugevus, muutub värvus või moodustuvad plekid. Slovakkia sõnul on mikroorganismide spooride suurenenud sisaldus õhus neid materjale käsitlevate inimeste (arhivaarid, raamatuko-guhoidjad, restauraatorid, teadlased või muud töötajad) jaoks märkimisväärselt ebasoodne ning põhjustab allergiat, bronhiiti ja muid patoloogilisi vaevusi. On märkimisväärne risk, et saastatus levib ja kahjustab kogu kollektsiooni. Kui saastunud eset ei töödelda piisavalt, võib sellest saada saasteallikas, kust saaste levib ka teistele, veel saastumata esemetele. Slovakkia sõnul võib kontrollimatu saastumine muuseumides, arhiivides ja galeriides, kus esemeid hoitakse tihedalt koos, hävitada kiiresti suure hulga väärtuslikke esemeid, kuna tekib doominoefekt.

([1]) ELT L 167, 27.6.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj.

([2]) Komisjoni 4. augusti 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1062/2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 528/2012 osutatud tööprogrammi kohta, milles käsitletakse kõigi biotsiidides sisalduvate olemasolevate toimeainete süstemaatilist läbivaatamist (ELT L 294, 10.10.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/1062/oj).

([3]) Komisjoni 2. juuni 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/1074, millega jäetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 528/2012 heaks kiitmata olemasoleva toimeaine etüleenoksiidi kasutamine tooteliiki 2 kuuluvates biotsiidides (ELT L, 2025/1074, 3.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1074/oj).

(5) Slovakkia sõnul puuduvad sobivad alternatiivid kultuuripärandi objektide, sealhulgas arhiivimaterjali töötlemiseks. Arhiivimaterjali puhul on tolmu eemaldamine ja etanooli pihustamine tõhus ainult lokaalse ja pinnapealse saastumise, kuid mitte läbiva saastumise puhul, etanool võib muuta teatavaid trükivärve ja pigmente, meetod on ajamahukas ja eeldab õrna käsitlemist ega sobi seetõttu ulatusliku seentega saastumise likvideerimiseks. Anoksia on tõhus putukate vastu, kuid ebatõhus hallituse ja bakterite vastu. Gammakiirgusega kiiritamist on keeruline teostada ning selle jaoks on vaja eriseadmeid. Lisaks on tõendatud, et gammakiirgus põhjustab tselluloosi märkimisväärset lagunemist, vähendades oluliselt dokumentide säilivust ja vastupidavust. Madala temperatuuri kasutamine (külmutamine) võib hallituse kasvu peatada, kuid ei ole spooride vastu tõhus.

(6) Nagu Slovakkia taotluses märkis, kasutavad etüleenoksiidi sisaldavaid tooteid fumigeerimiseks koolitatud spetsialistid. Etüleenoksiidi ohtlike omaduste tõttu toimub desinfitseerimine seda sisaldavate toodetega ainult fumigeerimiskambrites, mis asuvad spetsiaalsetes rajatistes, mis vastavad rangetele ohutuseeskirjadele ja keskkonnastandarditele. Igas käitatavas sihtotstarbelises rajatises on seade, mis hoiab ära etüleenoksiidi heite atmosfääri. Pärast desinfitseerimist toimub piisavalt pikk tuulutamine, et eemaldada esemetelt gaasijäägid. Kui järgitakse kõiki kontrollimenetlusi, eeskirju ja personali juhiseid, on selle tehnoloogia kasutamine ohutu.

(7) Slovakkia esitatud taotluses sisalduv teave ja põhjendused näitavad, et etüleenoksiidi kasutamine on kultuuripärandi kaitsmiseks oluline, sest Slovakkias puuduvad praegu sobivad alternatiivid kultuuripärandi objektide töötlemiseks – ükski praegu kättesaadav alternatiivne meetod ei sobi, kuna see ei ole kas piisavalt tõhus või võib kahjustada töödeldavaid materjale.

(8) Tuginedes Slovakkia esitatud taotluses sisalduvale teabele ja põhjendustele on asjakohane järeldada, et etüleenoksiid on Slovakkia kultuuripärandi kaitsmiseks hädavajalik ning praegu ei ole sobivaid alternatiive. Seega tuleks võimaldada Slovakkial anda luba etüleenoksiidi sisaldavate biotsiidide turul kättesaadavaks tegemiseks ja kasutamiseks kultuuripärandi kaitseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kultuuripärandi kaitse eesmärgil võib Slovakkia anda etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile loa, mis kehtib kuni 31. juulini 2031.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Slovaki Vabariigile.

Brüssel, 28. september 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Olivér VÁRHELYI